

Niciodată nu întreba ce a făcut satul natal pentru tine, întreabă-te întotdeauna ce ai făcut tu pentru el

Monografia comunei – Istorie a comunității

Argument. Monografia este un studiu științific amplu asupra unui subiect anumit tratat detaliat și multilateral, din toate punctele de vedere. Este o lucrare de mare complexitate, operând cu date și cifre cuprinzând toate sferele vieții spirituale și social-economice ale unei localități sau arii geografice mai largi și ale comunităților umane. Ca urmare autorii trebuie să fie oameni cu multă împlinire intelectuală, capabili să se supună unui regim aspru de studiu, analiză și sinteză a datelor documentare care penetrează trecutul.

De ce se scriu monografiile? De ce simte omul, cercetătorul, profesorul etc. nevoia de a scrie o monografie? Dintr-un exacerbat sentiment patriotic local, din civism, dintr-o datorie morală față de locurile în care s-a născut și a copilărit, în amintirea părinților și strămoșilor săi. O monografie, spre deosebire de celelalte scrieri literare nu se sfârșește niciodată, ea este vie ca și comunitatea pe care o descrie. De aceea se rescriu monografiile, revizuite și adăugite, pentru a actualiza evoluția comunității. Lucrarea de față se datorește unui distins medic, originar din satul Cetea, comuna Borod, mândru de originea sa, precum și de comunitatea din care provine. Prof. univ. dr. Petru Mihancea, poreclit de foștii colegi de muncă, „doctorul țărănilor”, în preocupările sale extraprofesionale, o prioritate a fost cercetarea și documentarea despre istoria localității și comunității din comuna Borod. O asemănare de profesie și idei cu medicul și scriitorul Vasile Voiculescu care spune: „sunt născut la țară ceea ce socotesc că e cel mai mare noroc din viața mea” îl definesc și pe Petru Mihancea. Cartea „Oameni și obiceiuri din satele comunei Borod” al cărui titlu ar putea fi „Studiu și repere monografice despre satele comunei Borod”, cuprinde atât elemente de istorie locală, cât mai ales o bogăție de informații privind viața și ocupațiile locuitorilor, obiceiuri și tradiții laice și religioase, din izvorul nesecat al creației populare. În preambulul cărții, coordonatorul acestei lucrări, prof. Petru Mihancea, prezintă o scurtă istorie a satului românesc, omagiat în numeroase lucrări, mari scriitori, pictori, sculptori și oameni de cultură români, ale căror origini și moșteniri intelectuale au fost satele. „Țăranul” este un titlu de noblete pe care îl poartă cu mândrie și demnitate locuitorul satului românesc. El înglobează toate calitățile cu care este înzestrat poporul român și care îi dă identitatea. De aceea, evoluția istorică a satului românesc și a locuitorilor lui este istoria poporului român pe care trebuie să o cunoaștem și s-o lăsăm moștenire urmașilor, pentru că acela care nu-și cunoaște trecutul nu poate avea un viitor. În acest context, monografiile sunt file de istorie locală și națională. Creatorii de monografii sunt o categorie distinctă de scriitori, întrucât ei folosesc informații, documente, statistici reale, care definesc o evoluție complexă a unei localități și a comunității sale. Privind din această perspectivă, lucrarea monografică „Oameni și obiceiuri din satele comunei Borod” își merită pe deplin valoarea și aprecierile făcute la adresa ei și a autorilor săi. Am afirmat că această carte este opera mai multor autori. E bine de știut că o asemenea lucrare com-

plexă nu poate fi scrisă de un singur autor, indiferent de capacitatea sa intelectuală și pregătirea profesională. Din acest motiv, Petru Mihancea are meritul „că a scos de la naftalină” valorile intelectuale din satele comunei Borod care, împreună cu oamenii locului din prezent, au realizat o lucrare de mari dimensiuni (690 pagini), originală, cu informații și fotografii, cu creații populare unice.

11 septembrie-Borod

Lansarea monografiei a fost concepută ca o prezentare publică în fiecare sat al comunei întrucât la alcătuirea sa și-au adus aportul toți locuitorii comunei. De remarcat că aceste evenimente au loc în biserici, întrucât credința în Dumnezeu și biserica ortodoxă au constituit suportul moral al țăranelor române de-a lungul secolelor. Duminică 11 septembrie, biserica ortodoxă din satul Borod a fost plină de credincioși și invitați. La sfârșitul Liturghiei oficiată cu mult har de preotul paroh, Gheorghe Păcurar, la masa oficială din fața altarului au fost invitați: prof. univ. dr. Mihancea Petru, inițiatorul și coordonatorul monografiei, prof. Crăciun Parasca, etnolog și folclorist de prestigiu, doamnele învățătoare pensionare Butiri Valeria și Florica Suci, Nicu Gârz, animator al actului artistic din Borod și nu în ultimul rând Sorin Sarca primarul comunei, care prin prezența sa a dorit să onoreze acest eveniment unic în viața comunei. Moderatorul activității, părintele Gheorghe Păcurar, a prefațat evenimentul invitând pe autorii lucrării să prezinte cartea. Petru Mihancea a făcut o pledoarie despre importanța acestei lucrări pentru istoria comunității și a trecut în revistă, sintetic, conținutul celor 7 capitole și pe autorii lor. În cuvântul său, d-na Butiri Valeria, autoarea capitolului 2 „Valori perene borodane” a făcut o amplă prezentare a unor personalități de seamă învățători, profesori, preoți, care au marcat destinele multor generații de tineri. Îi amintim pe prof. Ioan Crețu, Gligor Pop, Grigore Cucereanu, acad. Prof. Gabriel Țepelea, preoții: Emil Perreni, Adrian Munteanu etc. Cu mult talent literar a rememorat obiceiuri și tradiții din viața localității. D-na inv. pensionară Florica Suci, a descris cu exactitate și mult talent în capitolul 5, aspecte etnografice bine structurate, precum și activități artistice organizate de-a lungul carierei sale didactice. Nu a făcut referire la acestea, din criză de timp, ci doar a dat citire scrisorii trimisă de d-l ing. Cucu Nicolae, acum în vârstă de 92 de ani, care trăiește în Oradea, și care a depănat în cuprinsul cărții multe amintiri despre viața și ocupația sa de ing. zootehnist, prezentând obiceiuri și tradiții locale la care a participat activ. D-l prof. Parasca Crăciun, a făcut aprecieri laudative referitoare la monografie, subliniind în calitatea sa de etnolog și folclorist succesele deosebite ale borodanilor în munca artistică, nivelul profesionist al Ansamblului folcloric „Bărdăuța”, cunoscut și premiat în țară și peste hotare, un ambasador al creației populare din Borod. Acest aspect al activității artistice a fost prezentat pe larg de Nicu Gârz, sufletul și coordonatorul, alături de d-na Florica Suci, a Ansamblului folcloric „Bărdăuța”, inițiatorul „Grupului de Colindători”. Primarul comunei, dl Sorin Sarca, a felicitat și a făcut aprecieri elogioase la

adresa d-lui prof. univ. dr. Petru Mihancea și a colaboratorilor săi, pentru „darul” făcut comunei, locuitorilor de azi și viitorilor. Activitatea s-a încheiat cu împărțirea cărților cu autograf de la autor. O mențiune specială pentru cei ce au contribuit la buna organizare a acestei activități: Venter Ioan, Venter Marinel, familia Arteni Cristian și Marina, Grupul de colindători și membrii Ansamblului „Bărdăuța”.

18 septembrie – Cetea

Biserica din Cetea, cu preotul paroh, Vasile Megheșan, s-a făcut cunoscută prin activitățile moral-creștine și culturale pe care le organizează. Biserica, este un liant care polarizează în jurul său întreaga comunitate devenind pe lângă loc pentru rugăciune și închinare, un loc pentru educație moral-civică și religioasă. Cercurile gratuite pentru elevi de pictură a icoanelor pe sticlă, de învățare a limbilor engleză și italiană, precum și Biblioteca parohială „Emil Bendorfeanu, sunt doar câteva activități permanente” inițiate de preotul Vasile Megheșan și soția sa Teodora. Cu prilejul lansării cărții monografice, biblioteca parohială și-a îmbogățit zestrea cu 478 volume, donația d-lui conf. univ. dr. Ciprian Brisc, ginerele prof. Mihancea Petru. După Sfânta Liturghie și cuvântul de învățătură rostit cu mult har și talent oratoric, părintele Vasile Megheșan, amfitrionul evenimentului, a prezentat oaspeții: prof. univ. dr. Petru Mihancea, prof. univ. dr. Sever Dumitrașcu, prof. Crăciun Parasca, Nicu Gârz, care au luat loc la masa oficială. Petru Mihancea și-a început discursul, amintind că data de 18 septembrie are o conotație aparte. În

această zi cu 24 de ani în urmă, s-a organizat la Cetea prima întâlnire a fiilor satului, eveniment de răsunet și benefic pentru comunitate, întrucât atunci sau pus bazele unor proiecte care pe parcurs sau realizat. Tot în 18 septembrie 2016, s-a inițiat prima ediție a „Sărbătorii portului popular”, ocazie marcată de prezența la evenimentul amintit a femeilor și fetelor îmbrăcate în frumoase costume naționale, care le poartă cu mândrie și demnitate. Juriul acestei ediții a acordat premiul special familiei prof. Romaniuc Nicu și Mihaela și fetele lor Sonia și Ariana, sosiți din Cluj – Napoca, care au încântat privirile cu costumele populare purtate. Despre carte au vorbit din nou autorii și d-l prof. univ. dr. Sever Dumitrașcu, care a făcut o adevărată lecție de istorie, de patriotism și românism, care a vibrat sufletele celor prezenți. A pus accent asupra celor două adevăruri fundamentale care trebuie să-i caracterizeze pe români: credința în Dumnezeu; dragostea și iubirea limbii și poporului român. Un moment surpriză l-a constituit prezența a două îndrăgite soliste de muzică populară, cu rădăcini în comuna Borod, Viorica Bulzan Marc și Cornelia Covaciu, care în timpul Sfintei Liturghii au interpretat frumoase priceșne. Manifestarea a cunoscut apogeul cu un miniconcert cu frumoase melodii populare și patriotice interpretate la nai și cu vocea, cu înaltă măiestrie și delicatețe profesională, de inegalabila prof. univ. dr. Oana Lianu Popa. S-au împărțit cărți cu autograf, iar la ieșire, în curtea bisericii, participanții au fost serviți cu cozonaci și prăjituri, palincă, vin și sucuri.

■ Nicu RĂCUCIU